

9. Myhovych I. (1993) *Relihiia i tserkvy v nashomu kraii* [Religion and churches in our region] / Uzhhorod. –110 s. [in Ukrainian]
10. Mytsiuk O. (1936) *Narysy sotsialno-hospodarskoi istorii Pidkarpatskoi Rusy* [Essays on socio-economic history of Subcarpathian Rus] / Praha. – Т. 1. – 236 s. [in Czech]
11. Pekar A. (1997) *Narysy istorii Tserkvy Zakarpattia* [Essays on the history of the Transcarpathian Church] – Т. I – Rym – Lviv : Vydavnytstvo Ottshiv Vasylian «Misioner». – 232 s. [in Ukrainian]
12. Peniak S. (1980) *Rannoslavianse i davnoruske naselennia Zakarpattia VI – XIII st.* [Early Slavic and Old Russian population of Transcarpathia VI – XIII centuries.] – Kyiv : Nauk. Dumka. – 311 s. [in Ukrainian]
13. Tyvodar M. P. (2003) *Etnokulturni protsesy ta osoblyvosti etnichnoi istorii. Zakarpattia v I tysiacholitti nashoi ery* [Ethno-cultural processes and features of ethnic history. Transcarpathia in the first millennium AD] // *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu.* – Serii: Istoriiia. – Uzhhorod. – Vyp. 9. – 13–25 ss. [in Ukrainian]
14. Ferkov O. V. (2014) *Vytoky vyshchoi osvity na Zakarpatti* [The Origins of Higher Education in Transcarpathia] / *Tysiacholittia – Millennia.* – Vyp. 1. –104–116 ss. [in Ukrainian]

Розлуцкая Г. Н. Общественно-политические и культурно-образовательные предпосылки институционального оформления Греко-Католической Церкви как выразителя этнической самоидентификации украинцев на Закарпатье

В статье отображены общественно-политические и культурно-образовательные условия формирования национального самосознания украинцев Закарпатья. Произведен анализ внешних и внутренних обстоятельств утверждения Греко-Католической Церкви на Закарпатье и ее институционального оформления в Мукачевскую греко-католическую епархию. Доказано, что канонизация Мукачевской епархии сыграла важную роль в пробуждении национального сознания украинцев. Со второй половины XVIII ст. Греко-Католическая Церковь на Закарпатье стала действенным инструментом самоидентификации местного населения посредством сохранения церковнославянского языка в богослужениях, отстаивании их прав в венгероязычной среде, изучении истории, культуры, фольклора закарпатского народа. Выявлены особенности этноконсолидирующей деятельности Греко-Католической Церкви в условиях этнического, культурного, политического разнообразия украинского приграничья и отдаленности закарпатских территорий от основных центров национального развития украинцев.

Ключевые слова: *национальное самосознание, украинцы, культура, образование, Греко-Католическая Церковь, Закарпатье.*

Rozlutska G. M. Socio-political, cultural and educational preconditions for the formation of the national consciousness of the Ukrainians in the context of the formation of the Greek Catholic Church in Transcarpathia

The article highlights socio-political, cultural and educational preconditions for the formation of national consciousness of Ukrainians in Transcarpathia. The external and internal circumstances of the establishment of the Greek Catholic Church in Transcarpathia and its institutional design in the Mukachevo Greek Catholic Diocese have been analyzed. It has been proved that the canonization of the Mukachevo diocese played an important role in awakening the national consciousness of Ukrainians. From the second half of the XVIII century the Greek Catholic Church in Transcarpathia became an effective tool for self-identification of the local population by preserving the Church Slavonic language in worship, protecting their rights in the Hungarian-speaking environment, studying the history, culture, and folklore of the Transcarpathian people. The peculiarities of the activities of the Greek Catholic Church in the conditions of the ethnic, cultural, political diversity of the Ukrainian borderland and the remoteness of the Transcarpathian territories from the main centers of national development of Ukrainians are found.

Key words: national consciousness, Ukrainians, education, Greek Catholic Church, Transcarpathia.

УДК 378.147: 378(410)

Рокосовик Н. В.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ВІДКРИТОМУ МІЖНАРОДНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»

Стан розвитку дистанційної освіти в Україні сьогодні не відповідає вимогам інформаційного суспільства, що прагне інтегруватися у європейську і світову спільноту. Стаття розглядає дистанційне навчання у вищій школі, зокрема використання дистанційних технологій і їх елементів у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна». Технології дистанційного навчання складаються з педагогічних та інформаційних технологій дистанційного навчання. У Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна» забезпечення високої якості навчання з використанням дистанційних технологій досягається за рахунок високого професійного рівня викладацького складу університету, застосування новітніх технологій навчання, сучасного технічного та програмного забезпечення, ефективної організації навчального процесу.

Ключові слова: *університет, навчання, дистанційне навчання, дистанційні технології, студенти, організація дистанційного навчання, система (MOODLE), технологічне та програмне забезпечення.*

Дистанційне навчання називають формою навчання XXI ст. Дистанційне навчання акумулює в собі найкращі риси традиційних форм навчання – очної, заочної, екстернату, добре з ними інтегрується. Це – нова статистична, інтегральна, гуманістична форма навчання, яка впроваджується завдяки закономірному й

об'єктивному процесу інформатизації, характерної для всього світового товариства. Увагу до дистанційного навчання спостерігаємо в світовому та вітчизняному масштабі, де вже накопичено неабиякий досвід. Стає очевидною тенденція в перспективі, коли всі відомі форми навчання об'єднуються в єдину форму з перевагою характеристик сучасного дистанційного навчання.

Актуальність дослідження полягає в аналізі й узагальненні здобутків вітчизняного досвіду з питання організації дистанційного навчання у вищій школі в Україні, зокрема у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна».

Особливий інтерес у процесі аналізу дистанційного навчання становлять праці як вітчизняних, так і зарубіжних учених, присвячені змісту, розвитку й організаційним засадам дистанційного навчання (С. Авдошин, К. Корсак, В. Кухаренко, Е. Полат, П. Таланчук, А. Хуторський, Дж. Андерсен, Ст. Віллер, Т. Едвард); використання інформаційних технологій у педагогічній практиці (Н. Корсунська; Ю. Пасічник, Т. Смовженко, П. Стефаненко, В. Торопцов), використанню Інтернету в сучасному суспільстві, психолого-педагогічні аспекти і технології створення дистанційного курсу (В. Кухаренко, Т. Олійник, В. Рибалка); організації дистанційного навчання в післядипломній освіті (В. Олійник, В. Гравіт).

Мета статті – проаналізувати сучасний стан організації навчального процесу у вищій школі за дистанційною формою навчання, зокрема у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна».

«Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 р.» бере до уваги той факт, що, з огляду на суттєву трансформацію в усіх суспільних сферах життя, історичні виклики ХХІ ст., для розбудови вітчизняної системи освіти затребуваною є критична рефлексія досягнень, концентрація ресурсів для подолання нагальних проблем, що сповільнюють поступ, спрямований на виформування нової якості освіти, адекватної до сучасного історичного періоду.

Із-поміж актуальних проблем названі такі:

1) брак узгодженості освітніх послуг із запитами суспільства загалом, окремих осіб, ринку праці; недостатня сфокусованість структурно-змістової природи професійно-технічної, вищої, післядипломної освіти на ринкові реалії, виклики економічної сфери; аргументована ринком необхідність опанування випускником не тільки всебічних теоретичних відомостей, а й умінь практично послуговуватися ними для розв'язання нестандартних, мобільних життєвих ситуацій, що ознаменовує перехід від суспільства знань до спільноти життєво компетентних осіб;

2) обмежений доступ окремих груп населення до здобуття якісної освіти (діти із сільської місцевості, особи, які мають особливі освітні потреби, обдаровані школярі, діти мігрантів); потенційне розв'язання проблеми пов'язане з організацією якісного дистанційного навчання;

3) уповільнена інформатизація освіти, брак застосування в навчально-виховному процесі модерного інформаційно-комунікаційного інструментарію;

4) неналежний рівень розроблення дієвої й результативної системи працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, їх фахового супроводу (варта уваги британська практика комунікації між освітянами та потенційними майбутніми роботодавцями, реалізації виробничих замовлень на підготовку та покращення кваліфікаційної компетентності штатних фахівців);

5) недосконалий соціально-юридичний захист суб'єктів освітньо-виховного процесу, недостатність соціально-економічної стимуляції педагогічних і науково-педагогічних фахівців, їх мотивування до провадження інноваційної діяльності; невисока зарплатня; нехтування професійними ризиками;

6) регресивний характер фінансово-економічних, матеріально-технічних, навчально-методичних та інформаційних ресурсів, необхідних для нормального функціонування освітніх установ; брак чинників, що мотивують суспільство, зокрема бізнесові структури, інвестувати освіту [7].

В Україні дистанційна форма освіти запроваджується з 2000 р., Дистанційна освіта в Україні регулюється концепцією розвитку дистанційної освіти в Україні і Положенням про дистанційну освіту МОН України [6; 8].

Дистанційна освіта – це форма навчання, рівноцінна очній, вечірній, заочній та екстернату, що реалізується за технологіями дистанційного навчання. Технології дистанційного навчання складаються з педагогічних та інформаційних технологій дистанційного навчання [6]. Дистанційне навчання – це навчання без кордонів, відкрите і доступне для всіх, незалежно від того місця, де людина живе, навчання, а не самоосвіта [5, с. 71].

Весь процес у межах дистанційної освіти здійснюється за допомогою Інтернету, а також із використанням інших видів комунікаційних засобів.

Згідно із Законом України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 рр.», однією з основних стратегічних цілей розвитку інформаційного суспільства в Україні було затверджено розвиток національної інформаційної інфраструктури та її інтеграція зі світовою інфраструктурою. Однією з головних умов успішної реалізації Основних засад розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 рр. було забезпечення навчання, виховання, професійної підготовки людини для роботи в інформаційному суспільстві. Для цього також були створені системи дистанційного навчання та забезпечені на їх основі ефективного впровадження і використання інформаційно-комунікаційних технологій на всіх освітніх рівнях усіх форм навчання.

В Україні дистанційне навчання реалізують такі навчальні заклади й установи: Міжнародний університет фінансів; Український центр дистанційного навчання при національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут»; Міжнародний центр дистанційної освіти Академії державного управління при Президенті України; Київський інститут інвестиційного менеджменту; Львівський інститут менеджменту; Міжнародний центр дистанційних технологій навчання при Міжнародному центрі інформаційних технологій і систем ЮНЕСКО Київського національного університету будівництва й архітектури; Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Міжнародний університет розвитку людини «Україна» та інші [1; 2; 4].

Стан розвитку дистанційної освіти в Україні сьогодні не відповідає вимогам інформаційного суспільства, що прагне інтегруватися у європейську і світову спільноту. По-перше, Україна відстає від розвинутих країн у застосуванні технологій дистанційного навчання у процесі підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців різних галузей і рівнів. По-друге, має місце суттєве відставання телекомунікаційних мереж передачі даних, які відзначаються недостатньою пропускну здатністю, надійністю зв'язку та його низькою якістю. По-третє, в Україні відсутня нормативно-правова база, яка б регламентувала і забезпечувала діяльність навчальних закладів у напрямку впровадження дистанційної освіти як рівноцінної форми навчання з очною, заочною та екстернатом.

Незважаючи на зазначені проблеми, кількість студентів і слухачів, що здатні і бажають навчатися за дистанційними технологіями, вже зараз досить велика і зростає дуже швидко.

Формування системи дистанційної освіти повинно базуватися на системному підході та програмно-цільовому методі, що реалізуються шляхом виконання Програми створення системи дистанційної освіти в Україні [11, с. 47].

З метою поступового, продуманого, чітко спланованого переходу, який не спровокує небажаних результатів, можна запровадити комбіновані варіанти використання дистанційного навчання у вищій школі, які впроваджуються тим чи іншим вищим навчальним закладом України:

- 1) очне навчання + елементи дистанційного навчання;
- 2) дистанційне навчання + елементи очного навчання (оглядові лекції, короткострокові курси);
- 3) дистанційне навчання + портфоліо (використання матеріалів, які передаються студентам попередньо);
- 4) дистанційне навчання (мережева модель);
- 5) дистанційне навчання на основі відео та супутникового зв'язку (відеоконференції, вебінари тощо) [1].

Кожен такий варіант надає можливість запобігати негативним наслідкам у разі зміни форми навчання, а також уникнути багатьох технічних проблем під час створення дистанційних курсів.

Переваги дистанційної форми перед очною формою навчання: оперативні (подолання бар'єрів у просторі та часі, швидкість отримання нової інформації, швидкий зворотний зв'язок); інформаційні (доступність освітніх масивів, можливість постачання інформації споживачу за допомогою інтерактивних каналів, розрахунків розсилання та ін.); комунікаційні (збільшення кількості учасників, зняття територіальних обмежень тощо); педагогічні (більша мотивованість, інтерактивність, індивідуалізація, технологічність); психологічні (більш комфортні емоційно-психологічні умови самовираження особистості, зняття психологічних бар'єрів і проблем, усунення погрішностей усного спілкування); економічні (зниження загальних витрат на навчання); ергономічні (можливість вибору місця, часу, темпу навчання та ін.) [9; 10].

Серед недоліків варто виділити психологічну і «комп'ютерну» невідповідність викладачів. Інша проблема – значні грошові витрати для університету, адже потрібно оновлювати матеріальну базу, комп'ютерну техніку, виділяти приміщення, забезпечувати доступ до Інтернету викладачам та ін. До того ж, в Україні й досі не існує чітких технологічних можливостей аутентифікації студентів. Низку тестів і завдань для самоконтролю вони виконують дистанційно, але підсумкові іспити їм доводиться складати «очно». Взагалі для навчання «на відстані» потрібно мати сильну мотивацію й самоорганізацію, бо, як було сказано, дистанційне навчання – це, передусім, самоосвіта, тобто здатність студента працювати самостійно. Для когось це є перевагою, а для когось, навпаки, недоліком, – все залежить від людини та її характеру [9; 10].

Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» став одним із перших у нашій державі, що взяв на себе місію впровадження дистанційного навчання в регіонах України. Більше 10 тисяч випускників Університету «Україна», в рамках експерименту, навчалися дистанційно.

Забезпечення високої якості навчання з використанням дистанційних технологій досягається за рахунок: високого професійного рівня викладацького складу університету; застосування новітніх технологій навчання; сучасного технічного та програмного забезпечення; ефективно організації навчального процесу [2].

Для проведення лекційних і практичних занять у режимі online використовуються сучасний комп'ютерний центр та аудіовідеостудія «ТАЛАН-Студію». Використання цієї системи забезпечується локальною мережею Університету. Портал дистанційного навчання доступний для користувачів 24 години на добу з будь-якої точки світу.

В Університеті система дистанційного навчання передбачає кілька категорій слухачів: студенти Університету «Україна», слухачі окремих навчальних курсів із підвищення кваліфікації, учні старших класів, що готуються до вступу у вищі навчальні заклади (абітурієнти), особи, які бажають отримати освіту, незалежно від віку та місця проживання, вільні слухачі.

Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» – це потужний сучасний навчальний заклад, який має філії у більшості областей України. Студентам університету, які обирають для себе дистанційне навчання, але не мають комп'ютера або доступу до мережі Інтернет, надається можливість скористатися технічними засобами регіональних дистанційних центрів, найближчих до місця проживання чи роботи [2].

Учасники навчального процесу з використанням дистанційних технологій в університеті «Україна» мають безліч можливостей і пріоритетів, серед яких: індивідуальний навчальний план і графік навчання; власний online консультант; найкращі світові методики викладання та навчання; об'єктивність оцінювання знань; кожен студент має: доступ до електронних навчальних курсів європейського рівня, відеолекцій і відеоконференцій, інтерактивної навчальної карти; можливість навчання на двох спеціальностях паралельно або за програмою спільного навчання й отримання диплому європейського зразка польського, німецького університетів тощо.

Дистанційне навчання впроваджується із використанням платформи дистанційного навчання Moodle (модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище), де розміщено понад 1 500 дистанційних курсів [3]. Типовий дистанційний курс містить: методичні рекомендації щодо вивчення курсу, теоретичний матеріал, практикум для відпрацювання умінь і навичок застосування теоретичних знань, довідковий матеріал, необхідні посилання, ключові слова, тезаурус або глосарій, систему діагностики та контролю знань. Платформа дистанційного навчання Moodle відповідає особливій філософії навчання, яку коротко називають «педагогікою соціального конструкціонізму» (social constructionist pedagogy). Суть її полягає у тому, що викладач перестає бути просто «джерелом знань» і перетворюється на режисера навчального процесу, орієнтуючись на індивідуальні потреби особистості, одночасно з цим направляючи дискусії і діяльність студентів на досягнення загальних навчальних цілей.

Студенти працюють у віртуальному навчальному середовищі Moodle легко і просто, оскільки під час проектування Moodle особлива увага приділялася таким принципам: просування педагогіки соціального конструкціонізму (співпраця, активне навчання, критична рефлексія і т. д.), підтримка різних підходів до навчання: дистанційне, змішане, очне, простий, інтуїтивно зрозумілий, ефективний, крос-платформенний інтерфейс у вікні браузера, сумісність із більшістю баз даних, які широко використовуються [2].

Навчальний процес із використанням дистанційних технологій здійснюється за затвердженими навчальними планами. Термін встановлюється залежно від індивідуальної підготовки слухача (студента). План є необхідною умовою досягнення мети дистанційного навчання та визначає перелік і обсяг навчального матеріалу. Зміст плану розробляється відповідно до освітньо-кваліфікаційних характеристик. Навчальні плани формуються за модульною структурою. Зміст навчального матеріалу поділяється на навчальні модулі як логічно завершені одиниці навчальної інформації. Підготовка фахівців за дистанційною формою навчання здійснюється у три етапи:

- I етап (очний/дистанційний) – настановча сесія;
- II етап (дистанційний) – керована самостійна робота;
- III етап (очний) – заключна сесія.

Основні види навчальних занять за дистанційною формою навчання: лекції, лабораторні, практичні, семінарські, індивідуальні заняття, консультації, конференції, дискусія в мережі, самопідготовка, вивчення теоретичного матеріалу.

Самостійна робота слухача (студента) є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом і складає більшу частину загального обсягу його навчального часу, відведеного для вивчення конкретного дистанційного курсу. Основою більшості дистанційних курсів є текстові матеріали, однак крім них студенту пропонуються інтерактивні матеріали, а формування основного матеріалу із великою кількістю гіперпосилань роблять навчальний процес більш активним [3].

Контроль якості знань, умінь і навичок слухачів та студентів дистанційної форми навчання забезпечується шляхом проведення контрольних заходів, що реалізуються в очному та дистанційному режимах. Контрольні заходи включають вхідний, поточний і підсумковий контроль.

Відсутність особистісного спілкування між викладачем і студентом зараз не є проблемою, оскільки існує безліч технологій та програм, які компенсують цей процес (електронна пошта, соціальні мережі, Skype тощо).

Дистанційна форма навчання і надалі «набиратиме обертів», адже багато країн ставляться до дистанційного навчання як до основного напрямку розвитку освіти [14, с. 27].

Студенти працюють за індивідуальним навчальним планом та графіком, самостійно формуючи інтенсивність і термін навчання (від 1 року до 3). Кожен студент має власного online консультанта. Використано найкращі світові методики викладання та навчання. Студентам гарантують об'єктивність оцінювання знань.

У будь-який зручний час, у будь-якому місці студенти мають доступ до: 2 500 електронних навчальних курсів європейського рівня; електронних бібліотечних ресурсів; відеолекцій і відеоконференцій; інтерактивної навчальної карти.

Студенти навчаються: українською, англійською чи російською мовами; на двох спеціальностях одночасно; за міжнародними програмами з отриманням диплому європейського зразка університетів Польщі, Литви, Словаччини, Німеччини та інших країн [8].

Наразі у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна» за дистанційними технологіями або їх елементами навчається більшість студентів.

Висновки. Таким чином, апробація, експертиза, навчання за дистанційними технологіями та за елементами дистанційних технологій відіграє вагомую роль у процесі дистанційної освіти вищої школи України загалом і є рушійною силою навчального процесу на тлі євроінтеграційних процесів.

Світова та вітчизняна практика показує, що організація дистанційного навчання, його дидактичне забезпечення творчими колективами спеціалістів є недешевою справою на етапі становлення, але найбільш раціональним методом організації процесу навчання у вищій школі, навіть якщо це буде використання окремих елементів, технологій, як у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна».

Використана література:

1. Василевич Ю. В. Дистанційна освіта студентів-юристів. Сучасний стан, проблеми, перспективи / Ю. В. Василевич, О. В. Каліцева // П'ята міжнародна інтернет-конференція «Спецпроект: аналіз наукових досліджень» (17–18 червня 2010 р.). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.confcontact.com/2010spec_tezi/pe.
2. Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vmurol.com.ua/img/toptext.png>.
3. Дистанційне навчання у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ab.uu.edu.ua/distance-learning-in-University-Ukraine>.
4. Звіт про науково-дослідну роботу, світовий рівень дистанційної освіти, методи дистанційного навчання та сучасні інформаційні технології. – Київ : Університет «Україна», 2000. – С. 80.
5. Коваль М. Впровадження комбінованого і дистанційного навчання у Львівському інституті пожежної безпеки сучасний станперспективи Львівський інституту пожежної безпеки / М. Коваль, Б. Шуневич. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ubgd.lviv.ua/UA/zaochka/LabSITE/statti/YaltaVIRT2006>.
6. Козубовська І. В. Дистанційне навчання в системі освіти / [І. В. Козубовська, В. В. Сагарда, О. П. Пічкарь]. – Ужгород : УжНУ, 2001. – 290 с.
7. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України В. Г. Кремен 20 грудня 2000 р.).
8. Національна стратегія розвитку освіти 2012–2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05_4455.pdf.
9. Організація навчального процесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ab.uu.edu.ua/organizaciya-navchalnogo-procesu>.
10. Положення про дистанційне навчання від 23 вересня 2003 р. № 1494 (1494-2003-п).
11. Степаненко С. Про трансформацію системи заочної освіти в умовах інтеграції в Європейський освітній простір / С. Степаненко // Вища школа. – № 2. – 2007. – С. 31–37.
12. Стрельников В. Ю. Технології дистанційного навчання у вищій школі / В. Ю. Стрельников // Нові технології навчання: наук.-метод. збірн. – Київ : Наук.-метод. Центр вищої освіти, 2004. – Вип. 36. – С. 41–51.
13. Створення дидактичних матеріалів з дистанційної форми навчання: Інформаційно-методичний довідник / [П. М. Таланчук, А. Г. Шевцов, В. Т. Бажан, В. Н. Гемба]. – Київ : Університет «Україна», 2001. – С. 48.
14. Шуневич Б. І. Розвиток основних компонентів для організації дистанційного навчання в Україні / Б. І. Шуневич // Проблеми освіти: наук.-метод. збірн. – Київ : Наук.-метод. Центр вищої освіти, 2003. – Вип. 33. – С. 45–56.

References:

1. Vasylevych Yu. V. Dystantsiyina osvita studentiv-yurystiv. Suchasnyy stan, problemy, perspektyvy / Yu. V. Vasylevych, O. V. Kalitseva // Pyata mizhnarodna internet-konferentsiya "Spetsproekt: analiz naukovykh doslidzhen" (17–18 chervnya 2010 r.). – [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : http://www.confcontact.com/2010spec_tezi/pe.
2. Vidkrytyy mizhnarodnyy universytet rozvytku lyudyny "Ukrayina". – [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.vmurol.com.ua/img/toptext.png>.
3. Dystantsiyne navchannya u Vidkrytomu mizhnarodnomu universyteti rozvytku lyudyny "Ukrayina" [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://ab.uu.edu.ua/distance-learning-in-University-Ukraine>.
4. Zvit pro naukovo-doslidnu robotu, svitovyy riven dystantsiyanoi osvity, metody dystantsiynoho navchannya ta suchasni informatsiyi tekhnolohiyi. – Kyiv : Universytet "Ukrayina", 2000. – S. 80.
5. Koval M., Shunevych B. Vprovadzhennya kombinovanoho i dystantsiynoho navchannya u Lvivskomu instytuti pozhezhnoyi bezpeky suchasnyy stanperspektyvy Lvivskyy instytutu pozhezhnoyi bezpeky / M. Koval, B. Shunevych. – [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://ubgd.lviv.ua/UA/zaochka/LabSITE/statti/YaltaVIRT2006>.
6. Kozubovska I. V. Dystantsiyne navchannya v systemi osvity / [I. V. Kozubovska, V. V. Saharda, O. P. Pichkar]. – Uzhhorod : UzhNU, 2001. – 290 s.
7. Kontseptsiya rozvytku dystantsiyanoi osvity v Ukrayini (zatverdzheno Postanovoyu MON Ukrayiny V. H. Kremen 20 hrudnya 2000 r.).
8. Natsionalna stratehiya rozvytku osvity 2012–2021 [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05_4455.pdf.
9. Orhanizatsiya navchalnogo protsesu [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://ab.uu.edu.ua/organizaciya-navchalnogo-procesu>.
10. Polozhennya pro dystantsiyne navchannya vid 23 veresnya 2003 r. № 1494 (1494-2003-p).
11. Stepanenko S. Pro transformatsiyu systemy zaочноy osvity v umovakh intehratsiyi v Yevropeyskyy osvitiyny prostir / S. Stepanenko // Vyscha shkola. – № 2. – 2007. – S. 31–37.
12. Strelnikov V. Yu. Tekhnolohiyi dystantsiynoho navchannya u vyshchii shkoli / V. Yu. Strelnikov // Novi tekhnolohiyi navchannya: nauk.-metod. zbirn. – Kyiv : Nauk.-metod. Tsentr vyshchoyi osvity, 2004. – Vyp. 36. – S. 41–51.

13. Stvorenyya dydaktychnykh materialiv z dystantsiynoyi formy navchannya: Informatsiyno-metodychnyy dovidnyk / [P. M. Talanchuk, A. H. Shevtsov, V. T. Bazhan, V. N. Hembra]. – Kyiv : Universytet «Ukrayina», 2001. – S. 48.
14. Shunevych B. I. Rozvytok osnovnykh komponentiv dlya orhanizatsiyi dystantsiynoho navchannya v Ukrayini / B. I. Shunevych // Problemy osvity: nauk.-metod. zbirn. – Kyiv : Nauk.-metod. Tsentri vyshchoyi osvity, 2003. – Vyp. 33. – S. 45–56.

Рокосовик Н. В. Дистанционное обучение в Открытом международном университете развития человека «Украина»

Состояние развития дистанционного образования в Украине на сегодняшний день не соответствует требованиям информационного общества, которое стремится интегрироваться в европейское и мировое сообщество. Статья рассматривает дистанционное обучение в высшей школе, в частности использование дистанционных технологий и их элементов в Открытом международном университете развития человека «Украина». Технологии дистанционного обучения состоят из педагогических и информационных технологий дистанционного обучения. В Открытом международном университете развития человека «Украина» обеспечение высокого качества обучения с использованием дистанционных технологий достигается за счет высокого профессионального уровня преподавательского состава университета, применения новейших технологий обучения, современного технического и программного обеспечения, эффективной организации учебного процесса.

Ключевые слова: университет, обучение, дистанционное обучение, дистанционные технологии, студенты, организация дистанционного обучения, система (MOODLE), технологическое и программное обеспечение.

Rokosovyk N. V. Distance learning at the Open International University of Human Development "Ukraine"

Distance education development condition in Ukraine nowadays doesn't fulfill the demands of information society that aims the European and world community integration. The article deals with distance learning in higher school, in particular the usage of distance technologies and their elements in the Open international university of human development "Ukraine". The technologies of distance learning consist of pedagogical and information technologies of distance learning. In Open international university of human development "Ukraine" the providing of high quality education with distance technologies use is achieved with the help of the university teaching staff, high professional level, modern teaching technologies application, up to-day technical and programmed application, effective studying process organization.

Key words: university, teaching, distance learning, distance technologies, students, organization of distance education, MOODLE system, technical and programmed application.

УДК 373.3.091.33:51-028.22

Романюк А. А.

ЗАСОБИ НАОЧНОСТІ В СИСТЕМІ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Початкова школа є фундаментом для формування інтелектуальних і загальнонавчальних навичок дитини, формування пізнавальної активності, розвитку самостійності. Саме початкова школа впливає на весь подальший характер взаємовідносин школяра з навчальним середовищем та суспільством. В освітньому процесі початкової школи важливо розвивати у школярів інтерес до навчання, спиратися на чуттєве сприйняття навчальної інформації, включати всі органи чуття у процесі сприйняття навколишнього світу. Це досягається шляхом використання наочних засобів на всіх етапах навчання. Сучасний вчитель початкових класів повинен чітко розуміти зміст поняття «наочність», «засоби наочності», знати і застосовувати у своїй педагогічній діяльності різні види наочності залежно від навчальної мети, обирати найефективніші, уміти поєднувати різні засоби навчання.

Ключові слова: засоби навчання, наочність, засоби наочності, математика в початковій школі, дидактична система.

Процес навчання здійснюється на основі взаємодії учителя й учня. Простором, в якому відбувається ця взаємодія, є дидактична система – взаємоз'язана сукупність елементів, якими є: цілі навчання, зміст, методи, засоби й організаційні форми навчання [4, с. 218].

Засоби навчання є елементом дидактичної системи, який відповідає на запитання «Чим, за допомогою чого вчити», допомагає учителеві виділити і пред'явити учням для засвоєння предмет вивчення. Засоби навчання дають можливість описати об'єкт вивчення або одержати його замітник (модель), виділити предмет вивчення і пред'явити його для засвоєння. Такими засобами є навчальна книга (підручник, навчальний посібник), слово вчителя, засоби наочності, технічні засоби навчання, комп'ютер, роздатковий матеріал [4, с. 355]. Засоби навчання мають повністю забезпечувати процес досягнення мети навчання, бути зручною формою вираження її суті і пред'явлення її учням, відповідати психологічним закономірностям засвоєння матеріалу, а також забезпечувати рух думки від простого до складного [5, с. 95].